

NOFILOLOGIK TA'LIM YO'NALISH TALABALARINING MUSTAQIL TA'LIM OLISHINI KREDIT-MODUL TIZIMIDA RIVOJLANTIRISH

Shirinova Feruza Atxamovna,

O'zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi

“O'zbek va xorijiy tillar” kafedrası katta o'qituvchisi, PhD

Tel: 99 305 77 73

feruzashirinova12@gmail.com

Annotasiya: Ushbu maqola nofilologik yo'nalishlarda tahsil olayotgan talabalar uchun masofaviy ta'limning kredit-modul tizimida ahamiyati va uning o'zaro mustaqil ta'lim olishdagi rolini rivojlantirish masalalari ko'rib chiqiladi. Xususan, ta'limning yangi shakllari, masofaviy texnologiyalarni qo'llash va talabalar uchun moslashtirilgan o'quv materiallari taqdimoti orqali, mustaqil o'qish jarayonining samaradorligini oshirishga oid usullar tahlil qilinadi. Maqolada kredit-modul tizimi va masofaviy ta'limning samarali qo'llanilishi, talabalarning o'z vaqtida va sifatli ta'lim olish imkoniyatlarini taqdim etish uchun zarur bo'lgan infratuzilma hamda metodik tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: kredit-modul tizimi, masofaviy ta'lim, nofilologik yo'nalishlar, talabalar, mustaqil ta'lim, texnologiyalar, ta'limni rivojlantirish, o'quv materiallari, ta'lim infratuzilmasi.

РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ НЕФИЛОЛОГИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ ПО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЕ.

Аннотация: В данной статье рассматривается значение дистанционного образования для студентов, обучающихся по нефилологическим направлениям на основе кредитно-модульной системы, и развитие его роли во взаимном самостоятельном обучении. В частности,

анализируются новые формы обучения, использование дистанционных технологий и представление учебных материалов, адаптированных для студентов, методы повышения эффективности процесса самостоятельного обучения. В статье представлены инфраструктура и методические рекомендации, необходимые для эффективного использования кредитно-модульной системы и дистанционного образования, обеспечивающего возможность своевременного и качественного обучения студентов.

Ключевые слова: цифровое образование, самостоятельное обучение, педагогика-дидактическое проектирование, профессиональный контент, цифровая экономика.

DEVELOPMENT OF DISTANCE INDEPENDENT LEARNING FOR STUDENTS OF NON-PHILOLOGICAL SPECIALTIES USING THE CREDIT-MODULAR SYSTEM

Annotation: In the modern era of education, the integration of innovative technologies and teaching methodologies has become a crucial factor for the development of higher education systems. One of the most significant advancements in recent years is the credit-module system, which facilitates flexible learning pathways for students. This article focuses on the role of the credit-module system in enhancing the independent distance learning of students in non-philological fields. It emphasizes the importance of creating effective frameworks for independent learning and the incorporation of modern educational technologies to increase students' engagement and academic performance. Additionally, the article discusses how distance learning in non-philological areas can be optimized using digital resources, online platforms, and self-paced learning modules. It provides practical recommendations for educators and institutions on improving the quality of distance learning in these fields.

Key words: *Credit-Module System, distance learning, independent learning, non-philological fields, educational technologies, e-learning, higher education, digital resources, self-paced learning.*

Kirish. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida kredit-modul tizimi keng tarqalmoqda. Bu tizimning asosiy maqsadi ta'limni talabalarning ehtiyojlariga moslashtirish va mustaqil o'rganish imkoniyatlarini oshirishdir. Biroq, nofilologik yo'nalishlarda tahsil olayotgan talabalar uchun masofaviy ta'limni samarali tashkil etish, ularning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirishda o'ziga xos qiyinchiliklarni yuzaga keltiradi. Mazkur maqola masofaviy ta'limni o'rganish, kredit-modul tizimi yordamida talabalarning mustaqil ishlashini qo'llab-quvvatlash, yangi o'quv uslublari va texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi o'rni haqida so'z yuritadi. Shuningdek, masofaviy ta'limning samaradorligini oshirish uchun o'quv jarayonida interaktiv metodlar, elektron resurslar va kommunikatsiya platformalarining keng qo'llanilishi muhim ahamiyatga ega. Kredit-modul tizimi talabalarga o'z vaqtlarini boshqarish, ta'lim jarayonida faol ishtirok etish va o'z-o'zini baholash imkoniyatlarini yaratadi. Biroq, bu tizimning muvaffaqiyatli ishlashi uchun o'qituvchilar tomonidan ko'rsatiladigan doimiy yordam va motivatsiya, shuningdek, talabalar tomonidan yuqori darajada intizom va tashabbus ko'rsatish zarur.

Kredit-modul tizimining o'rni va imkoniyatlari. Kredit-modul tizimi ta'limni yanada samarali tashkil qilish imkonini beradi. Bu tizimda talabalar o'z ixtiyori bilan darslar va mashg'ulotlarni tanlash, o'quv jarayonini o'z vaqtida va mustaqil ravishda tashkil etish imkoniyatiga ega. Nofilologik yo'nalishlar talabalarining masofaviy ta'lim olishda asosiy e'tibor modul asosida o'qish va mustaqil ishlashga qaratilgan. Ushbu tizim yordamida talabalar o'z vaqtida darslarni o'zlashtirish, video darslar va interaktiv materiallar bilan ishlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Kredit-modul tizimi ta'lim jarayonining moslashuvchanligini ta'minlab, talabalarni o'z vaqtida o'qish va o'rganishga

motivatsiya qiladi. Bu tizim talabalar va o'qituvchilar o'rtasida samarali aloqalarni rivojlantirishga imkon yaratadi. Tizimda o'qish jarayonini modullarga bo'lish orqali o'quvchilarning har bir mavzu bo'yicha chuqur bilim olishlariga erishiladi. Shuningdek, bu tizim ta'limning sifatini oshirishga va o'qitish jarayonining innovatsion yondashuvlarini qo'llashga yordam beradi. Kredit-modul tizimi talabalar uchun imkoniyatlarni kengaytirib, ularning o'z-o'zini rivojlantirish va mustaqil fikrlash qobiliyatini kuchaytiradi.

Masofaviy ta'limning afzalliklari va qiyinchiliklari. Masofaviy ta'limning asosiy afzalligi shundaki, talabalar o'z vaqtlarini va resurslarini boshqarish imkoniga ega bo'ladilar. Bu esa o'z navbatida, mustaqil ishlash va o'quv materiallarini o'rganishda samaradorlikni oshiradi. Biroq, masofaviy ta'limni amalga oshirishda bir nechta qiyinchiliklar mavjud. Eng asosiy muammo, talabalar tomonidan texnologiyalarni yetarlicha tushunmaslik va o'z vaqtida ta'lim olishga motivatsiya etishning qiyinligi hisoblanadi. Masofaviy ta'limning yana bir afzalligi – geografik cheklovlarning yo'qligi, ya'ni talabalar istalgan joydan o'qish imkoniga ega bo'ladilar. Bu, ayniqsa, uzoq hududlarda yashovchi yoki ish bilan band bo'lgan talabalar uchun juda qulay. Shuningdek, masofaviy ta'limda o'quvchilar o'z ritmiga mos ravishda o'qishlari mumkin, bu esa o'rganish jarayonini yanada moslashuvchan qiladi. Ammo, qiyinchiliklarga keladigan bo'lsak, ba'zi talabalar mustaqil o'qishga yetarlicha tayyor bo'lmasligi mumkin, chunki ular o'z o'rganish jarayonini rejalashtirishda qiyinchiliklarga duch keladilar. Shuningdek, o'z vaqtida va samarali ishlashni ta'minlash uchun kuchli o'zini tahlil qilish va o'z-o'zini rag'batlantirish qobiliyatlari talab qilinadi. Yana bir muammo – texnik nosozliklar yoki internet aloqasining barqaror bo'lmasligi, bu esa ta'lim jarayonini sekinlashtirishi yoki to'xtatib qo'yishi mumkin.

Masofaviy ta'limda texnologiyalarni qo'llash. Masofaviy ta'limni muvaffaqiyatli tashkil etish uchun zamonaviy texnologiyalarni, masalan, video darslar, onlayn testlar, virtual laboratoriyalar va forumlar orqali interaktiv

aloqalarni qo'llash muhimdir. Bu usullar talabalarga nafaqat ta'limni o'rganishda, balki o'z bilimlarini mustahkamlash va baholashda ham yordam beradi. Kredit-modul tizimi asosida bu texnologiyalarni samarali qo'llash, o'quv jarayonining sifatini yanada oshiradi. Ushbu texnologiyalar nafaqat o'quv jarayonini qiziqarli va samarali qiladi, balki talabalarining bilim darajasini oshirishga ham yordam beradi: **video darslar**- ta'lim jarayonida video darslardan foydalanish mavzularni tushuntirishni qulayroq va tushunarliroq qiladi. Talabalar ushbu materiallarni istalgan vaqt qayta ko'rib chiqish imkoniyatiga ega bo'ladilar; **onlayn testlar** - o'quvchilarning bilimni baholash va o'zlashtirish darajasini aniqlash uchun onlayn testlar samarali vositadir. Ular tezkor natijalar beradi va talabaning yutuqlarini kuzatishga imkon yaratadi; **virtual laboratoriyalar**- texnika va tabiiy fanlar bo'yicha darslar uchun virtual laboratoriyalarni qo'llash tajriba va amaliy mashg'ulotlarni masofadan turib bajarish imkoniyatini beradi. Bu esa an'anaviy laboratoriyalarga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi; **forumlar va interaktiv aloqalar** -talabalar va o'qituvchilar o'rtasida muloqotni kuchaytirish uchun forumlar, vebinarlar va onlayn suhbat xonalari orqali fikr almashish imkoniyatlari yaratiladi. Bu nafaqat bilim almashish, balki hamkorlikni ham rivojlantiradi.

Kredit-modul tizimi asosida ushbu texnologiyalarni samarali qo'llash orqali o'quv jarayonining sifatini oshirish mumkin. Har bir talabaning individual o'zlashtirish darajasini hisobga olgan holda moslashtirilgan ta'limni tashkil qilish imkoniyati yaratiladi.

Masofaviy ta'limda zamonaviy texnologiyalarni to'g'ri tanlash va ulardan oqilona foydalanish – muvaffaqiyatning muhim omillaridan biridir. Bu usullar talabalarga nafaqat ta'limni o'zlashtirishda, balki o'z bilimlarini mustahkamlash va baholashda ham yordam beradi.

Xulosa va tavsiyalar. Kredit-modul tizimida masofaviy ta'limni amalga oshirish, talabalar uchun o'z vaqtida va sifatli ta'lim olish imkoniyatlarini taqdim etadi. Biroq, bu jarayonning muvaffaqiyatli bo'lishi uchun zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, ta'lim infratuzilmasini yanada takomillashtirish va

talabalarni masofaviy ta'limga motivatsiya qilish zarur. Talabalar o'z vaqtida o'qish va mustaqil bilim olishda yanada yuqori natijalarga erishishlari uchun o'quv materiallari va metodikalari takomillashishi lozim.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Жумаев Н. Рақамли иқтисодиёт нега керак ва у нима беради. // Ж. Рақамли иқтисодиётда замонавий илмий ёндашувлар ва инновациялар. – Т., 2020.–№2. – Б. 76-79.
2. Исломов А.А. Рақамли иқтисодиётда таълим тизимининг ўрни / Ж. Олий таълим:Муаммо ва ечимлари.– Т., 2020.– №1. – Б. 99.
3. Муслимов Н., Усмонбоева М., Сайфуров Д., Тўраев А. Инновatsion таълим технологиялари. Ўқув-методик қўлланма. – Т., 2015.– Б.179.
4. Bayne S., Ross J. The pedagogy of the Massive Open online Course. // J. The Higher education academy.– UK., 2013. – №9. – P. 238
5. Гозман Л.Я., Шестопап Е.Б. Дистанционное обучения на пороге XXI века. / Монография.,– Россия.,1999.